

**ARTE DRAMATIKO GOI MAILAKO ARTE IRAKASKUNTZETAKO GRADU
TITULUA
INTERPRETAZIOA
TÍTULO DE GRADO EN ENSEÑANZAS ARTÍSTICAS SUPERIORES DE ARTE
DRAMÁTICO
INTERPRETACIÓN
IRAKASKUNTZA GIDA / GUÍA DOCENTE
2026-2027
KARAKTERIZAZIOA/CARACTERIZACIÓN**

1. Identifikatzaileak

MATERIA: Pertsonaiaren diseinua

KREDITUAK: 3 ECTS

IKASGAI MOTA: Derrigorrezko ikasgaia

MAILA: Arte Dramatiko 2.maila

ORDU KOPURUA GUZTIRA: 90 ordu

ORDU PRESENTZIALAK: 38 ordu

ORDU OSAGARRIAK: 52 ordu

IRAKASGAIA EMATEKO ALDIA: Urtarriletik maiatzera

IRAKASKUNTZA HIZKUNTZA: Euskera/Gaztelera

2. Irakasleak

Izen-abizenak	Helbide elektronikoa
Ainhoa Areitio Elorduy	aareitio@dantzerti.eus

3. Ikasgaiaren deskribapena

(EHAAREN arabera, 23/2016 DEKRETUA, otsailaren 16koa, zeinen bidez ezartzen baitira Arte Dramatikoko Goi-mailako Arte-irakaskuntzetako Interpretazioaren espezialitatea eta Euskal Autonomia Erkidegorako ikasketa-plana)

Aktorearen gorputzak, aurpegiak eta jantziak emititzen dituzten zeinuak ezagutu eta aztertze behar diren tresnak menderatzea, pertsonaiaren eskakizunen arabera egokitzeko edo aldatzeko.

Pertsonaiaren ezaugarrien azterketa testu dramatikoaren irakurketa oinarri hartuta, eta horren transposizioa pertsonaiaren gorputz- eta aurpegi-diseinura.

Aktorea pertsonaia bilakatzeko prozesuaren diseinua eta garapena.

Antzerki-makillajeko teknikaren eta pertsonaiaren itxuran parte hartzen duten elementu plastikoen azterketa teoriko-praktikoa.

Portaeraren ezagutza eta karakterizazio-lanetan aplikatzen diren materialen erabilera.

Maskarak eta protesiak egiteko sistemen azterketa teoriko-praktikoa.

4. Konpetentziak

Graduko Konpetentzia Orokorrak	
G1	Autonomia eta autorregulazioa sustatzea ezagutzaren, emozioen, jarreraren eta portaeren esparruan, independentzia adieraziz modu kritiko batean informazioaren bilketan, analisisian eta sintesian, ideien eta argudioen garapenean, eta sorkuntza-prozesuetan automotibatze eta antolatze duen gaitasunean
G2	Psikologikoki ulertzea eta enpatizatzea, besteen bizitzak, egoerak eta nortasunak ulertzeko, bere irudikapen- eta intuizio-gaitasunak, baita adimen emozionala eta pentsamendu sortzailea ere modu eraginkor batean erabiliz arazoak konpontzeko; pentsatzeko eta malgutasunez lan egiteko gaitasuna garatuz, besteengana eta lanaren egoera aldakorretara egokituz, baita beraren gorputzaren eta ikuskizunari lotutako baldintza psikologikoak betetzeko behar den orekaren kontzientzia eta erabilera osasungarria garatuz ere
G3	Kontzientzia kritikoa indartzea, norberaren eta besteen lanari ikuspegi eraikitzailea aplikatuz, eta erabilitako bitartekoen eta lortu nahi diren helburuen artean harreman egokia ezartzen duen etika profesionala garatuz
G4	Komunikatzea, erakutsiz gaitasun nahikoa duela negoziatzeko eta talde-lana antolatze, ingurune kultural desberdinetara egiteko eta teknologia berriak erabiltzeko
G5	Espresio eta sorkuntza pertsonala sustatzea, hartutako ezagutza teorikoak, teknikoak eta praktikoak integratuz; zintzotasuna, erantzukizuna eta eskuzabaltasuna erakutsiz prozesu sortzailean; arriskua hartuz, porrota onartuz eta modu orekatuan baloratuz gizartean izaten den arrakasta
Interpretazio espezialitateko berariazko konpetentziak	
EI1	Interpretazioa garatzeko beharrezkoak diren adierazpen-baliabideak menperatzea

ET2	Sorkuntzan parte hartu eta partitura edo pertsonaia interpretatzea, interpretazio-teknika desberdinak menperatzearen bidez
ET3	Ikuskizunaren zati diren gainerako hizkuntzekin elkar-eragitea
ET4	Sormen-prozesu pertsonala ulertzeko eta oinarritzeko ikastea, lan-metodologiari zein berrikuntza estetikoari dagokienez

Zeharkako konpetentziak	
T1	Lana era eraginkorrean eta motibatzailean antolatu eta planifikatzea
T2	Informazio garrantzitsua bildu, aztertu, laburbildu eta egoki kudea
T3	Egiten den lanaren helburuei lotutako arazoak konpondu eta erabakiak hartzea
T4	Informazioaren eta komunikazioaren teknologiak efizientziaz erabiltzea
T5	Gutxienez atzerriko hizkuntza bat ulertu eta erabiltzea bere lan-jardunean
T6	Norberaren jardura profesionalaren eta pertsona artekoaren autokritika egitea
T7	Komunikazio-gaitasunak eta kritika eraikitzailea erabiltzea lan taldean
T8	Ideiak eta argudioak garatzea, arrazoituz eta kritika eginez
T9	Egoki txertatzea diziiplina anitzeko taldeetan eta ingurune kultural desberdinetan
T10	Lantaldeak gidatu eta kudeatzea
T11	Balioespen eta sentsibiltate estetikoan, ingurumenekoan eta aniztasunekoan oinarritutako etika profesionala garatzea lan-praktikan
T12	Aldaketa kultural, sozial eta artistikoetara eta lan-eremuan gertatzen diren aurrerapenetara moldatzea lehia-baldintzetan, eta etengabeko prestakuntzaren bide egokiak hautatzea
T13	Bikaintasuna eta kalitatea bilatzea jardun profesionalean
T14	Ikerketako metodologia menderatzea proiektu, ideia eta soluzio bideragarriak sortzean
T15	Era autonomoan lan egitea eta ekimenaren garrantzia eta espiritu ekintzailea baloratzea jardun profesionalean

T16	Kultura- eta ingurumen-ondasunarekiko erantzukizunez erabiltzea eskura dituen bitarteko eta baliabideak
T17	Bere lan-jardunarekin, kultura bezalako ondarearen garrantziaz, horrek hainbat esparrutan duen eraginaz eta balio esanguratsuak sortzeko duen gaitasunaz sentsibilizatzen laguntzea gizarteari
Irakasgaiaren Berariazko Konpetentziak	
EA1	Karakterizazioaren printzipio orokorrak eta hoiek ikuskizun mota desberdinetan nola aplikatu ezagutzea
EA2	Karakterizazioa sortzeko prozesua aztertu eta ulertzea
EA3	Testu dramatikoaren pertsonaiaren ezaugarriak haren gorputzaren eta aurpegiaren diseinura eramatea
EA4	Aktorea pertsonaia bihurtzeko prozesua diseinatzea eta garatzea
EA5	Aurpegiera aldatzea makillajearen teknika erabiliz, pertsonaiaren ezaugarrietara egokitzea
EA6	Maskarak eta protesiak egiteko prozesuak ezagutzea
EA7	Aurpegiko eta gorputzeko deformazioak aztertzea
EA8	Protesiak eta maskarak sartzea pertsonaia sortzeko prozesuan eta antzezpenean
EA9	Historian zehar karakterizazioak eta makillajeak izan duen bilakaera ezagutzea, garaiko zehaztasunak bereiziz

5. Edukiak

I. Blokea. Karakterizazioaren eta makillajearen printzipioak.

1. Gaia. Aurpegiaren proportzioen kanona. Aurpegiko elementuak ezagutu eta harmonizatzea, edertasun-idealaren bila.
2. Gaia. Visajismoaren legeak. Aurpegi motak sailkatu eta honen arabera egin beharreko zuzenketak aztertu.
3. Gaia. Materialak eta teknikak. Pintzel motak ezagutu eta material kosmetikoen aplikazioa zein den bereiztu.
4. Gaia. Makillajeari aplikatutako kolorearen teoria eta praktika. Kolore primarioak eta horien nahasketak, kolorearen atributuak, gamak eta harmonia kromatikoak.

II. Blokea. Karakterizazio eta maquillaje prozesuak.

1. Gaia. Edertasuna. Makillaje egoki bat egiteko, kontuan izan beharreko irizpideak.
2. Gaia. Aurpegiaren zahartzea. Aktore baten zahartzea irudikatzen duten aldaketak xehetasun guztiekin modelatzea.
3. Gaia. Efektu bereziak aplikatzeko teknikak: zauriak, erredurak, hematomak eta orbainak. Latexa, haragi artifiziala, larruazalerako itsasgarriak eta makillajea erabiltzea, eta aurpegiari bolumena edo hirugarren dimentsio bat gehitzea.
4. Gaia. Gizon/emakume, emakume/gizon eraldaketa. Sexua aldatzeko makillaje-teknikak aplikatzea.
5. Gaia. Fantasiatzeko makillajea. Ur-kolore teknikaren lehen urratsak.

III. Blokea. Makillajearen atzera begirakoa.

1. Gaia. Egipto, Grezia, Erroma, isabeldar aroa eta frantses gorrea. Historian zehar erabilitako makillajearen, tekniken eta materialen ezaugarriak.
2. Gaia. XX. mendeko hamarkadak. Mende osoan emakumearen estetikak izan dituen aldaketak. Kosmetika-industriak gaur egun dituen teknikak eta egindako aurrerapenak ulertzeko erreferentziak.

IV. Blokea. Pertsonaia baten eraikuntza.

1. Gaia. Barne-ezaugarrietatik abiatuta ezaugarritzea. Pertsonaiari buruz dugun informazioa oinarri hartuta, kanpoko karakterizazioa egitea.
2. Gaia. Pertsonaia kanpoko karakterizazio batetik abiatuta eraikitzea. Pertsonaia baten ezaugarriak, kanpoko karakterizazio batetik abiatuta.

V. Blokea. Maskarak egitea

1. Gaia. Testuinguruan jartzea. Jatorria eta funtzioa, maskara motak, gorputzarekiko harremana, antzerki-konbentzioak, materialak eta eraikuntza.

6. Metodologia eta lanerako plana

Irakasgaia teoriko-praktikoa denez, metodologia ikasleen jarduerara eta parte-hartzera bideratuko da. Materialak eta horiek aplikatzeko teknikak ezagutzen joateko, lehen aipatutako eduki guztiak bilduko dituzten ariketa batzuk egingo ditugu. Ikasleek, banaka zein binaka, aurrez azaldutako

ariketak teorikoki egingo dituzte, ezarritako teknikak eta materialak behar bezala eta garbi aplikatuz.

Ikasturtean zehar, eskola-orduetatik kanpo, ikasleek banaka, binaka zein taldean hainbat lan egingo dituzte, irakastorduetan ikasitakoa praktikan jarri. Lan horien artean ikerketa-proiektu bat eta informazioa biltzeko jardura bat egingo dute, proposamenak modu kritikoan landuz. Egindako proposamenak portafolio batean jaso eta ahozko aurkezpen baten bidez partekatuko dituzte.

Sortutako eta ikasitako edukiak hainbat baliabideren bidez aplikatuko dira, besteak beste, ikus-entzunezkoen, argazkigintzaren edo marrazketaren bitartez. Halaber, pertsonaien sorkuntza landuko da, kanpoko zein barneko karakterizazioetatik abiatuta, pertsonaia baten eraikuntzaren osagai gisa. Ikasle bakoitzaren aurrerapen didaktikoak arreta indibidualizatua eskatzen du, hau dela eta, funtsezko izango da asistentzia eta eskolaz kanpoko egingo dituzten arikera guztien jarraipena.

Ikaslearen lanaren denbora planifikazioa

Klase praktikoak	30 horas
Klase teorikoak	10 horas
Ikaslearen ikasketa-orduak eta lanen kudeaketa	50 horas
Orduak guztira	90 horas

7. Ebaluaketa

EBALUAZIO IRIZPIDEAK ETA ADIERAZLEAK		
Kpt	IRIZPIDEA	ADIERAZLEA
EA 1 T2 T6 T8	1. Gizaki mota desberdinen hazpegiak behatu eta hartzea, eta ezaugarri fisiko edo soziokulturalen arabera bereiztea	1.1. Aurpegi motak modu koherentean ezagutzen ditu eta bidezko zuzenketak eginez
EA 2 T2 T8	1. Norberaren gorputzaren eta aurpegiaren egitura	1.1. Fisionomia desberdinen arteko konparazioak behar bezala egiten ditu

T13	pertsonaiaren hazpegi idealekin alderatzea	1.2. Aurpegiaren anatomia ezagutzen du eta eraldatzeko gaita
EA 3 T2 T4 T8 T14 T15	1. Karakterizazioa – komunikazio bisual eta plastiko bezala ulertuta– beste diziplina artistiko batzuekin erlazionatzea: pintura, eskultura, argazkigintza eta zinema	1.1. Beste diziplina artistiko batzuen ezaugarri espezifikoak ezagutzen ditu
		1.2. Kolorea, testurak eta formak koherentziaz ulertzen eta aplikatzen ditu
		1.3. Argiak eta itzalak ondo ulertzen eta aplikatzen ditu
		1.4. Arte-diziplinetako estilo eta garai bakoitzaren ezaugarri garrantzitsuenak ezagutzen eta bereizten daki
	2. Makillajearen erabiltzen diren materialak eta tresnak ezagutu eta erabiltzea	2.1. Teknika plastikoen elementuak behar bezala eta modu enpirikoan aplikatzen ditu
EA 4 T2 T4 T8	1. Irudiak euskarri desberdinetan aztertzea, pertsonaiaren diseinuak eskatzen dituen zeinu plastiko eta estetikoak ateratzeko	1.1. Ezagutza sakona ematen dioten baliabide ikonografikoen katalogo zabala arreta handiz erabiltzen du
		1.2. Beste hizkuntza artistiko batzuetako erreferentziak originaltasunez aplikatzen ditu bere lanetan
EA 5 T1 T2 T3 T4 T5 T6 T13	1. Garai historiko desberdinetako eta pertsonaia arketipikoen makillaje-estiloak praktikan jartzea, eta haien orrazkerak ezagutzea	1.1. Historikoki gizakiaren eta makillajearen arteko harremana nolakoa izan den ikertu eta errepikatzen ditu
		1.2. Aldi historiko bakoitzean dagoen aniztasunean desberdintasunak identifikatzen eta praktikan aplikatzen ditu

T14 T15 T17	2. Makillajearen ondorio estetikoak identifikatu eta erabiltzea, pertsonaiaren eskakizunetara egokitu eta horren arabera norberaren hazpegiak aldatzeko	2.1. Pertsonaia baten kanpoko alderdiak zehatz-mehatz ezagutu eta behatzen ditu, aldaketak egiteko
		2.2. Pertsonaia bat eraldatzeko modu ezberdinak aztertu eta praktikan jartzen ditu, arrazoiak ulertuz
	3. Eszenaratzearen estiloaren arabera egitea pertsonaien karakterizazioa	3.1. Muntaiaren araberrako egokitzapenak egiten ditu (zahartzea, aurpegiko eremuak nabarmentzea...)
		3.2. Pertsonairen ingurua eta egoera kontutan hartzen du karakterizazio bat aztertu eta aukeratzeko orduan
EA6 T2 T7	1. Makillajea erabiltzean, higie-neurri egokiak eta osasunerako arriskuak prebenitzeko neurriak ezagutu eta hartzea	1.1. Material bakoitzaren erabilera espezifikoa dagozkion gomendioak behar bezala ulertzen eta jarraitzen ditu, eta erabilitako materialak behar bezala jasotzen ditu
EA 7 T2 T3	1. Argiztapenak makillajearen gainean dituen efektuak identifikatzea	1.1. Makillajearen errealtate eszenikoa ezagutzeko argiztapen-teknikak behar bezala aplikatzen ditu
		1.2. Kolorearen teoria ezagutzeaz gain, aplikatzeko gai da
EA 8 T1 T2 T3	1. Maskarak eta protesiak egiteko oinarritzko teknikak ezagutu eta erabiltzea	1.1. Maskarak eta protesiak eraikitze material eta tresna egokiak behar bezala identifikatzen ditu

T6		1.2. Oinarritzko tekniketan trebetasuna erakusten du (mozketa, muntaketa, testuratzea, margotzea)
T11		
T13		
T14		
EA 9	1. Maskarak eta protesiak egoki txertatzea pertsonaia antzeztean	1.1 Pertsonaiaren barneko eta kanpoko ezaugarriekin koherentea den karakterizazioa aukeratzeko du
T1		
T6		1.2. Maskara edo protesia aurpegian/gorputzean behar bezala egokitzen du, erosotasuna eta adierazkortasuna bermatuz
T9		
T13		1.3. Karakterizazioaren zentzu dramatiko eta adierazkorra ulertzen du eszenan

8. Ikaskuntzaren kalifikazioa

Ebaluazioa jarraitua eta bereizia izango da, ikasgaiako ezarritako konpetentziak barneratzea kontuan hartuz. Graduak zenbait konpetentzia orokor eta zeharkako ere kontuan hartuko dira, eta beraz, izaera barneratzailea izango du. Ebaluazio jarraitua klasera joatearen menpe egongo da, eta, gutxienez, irakasgaia emateko aldirako adierazitako klase presentzialen % 80ko asistentzia izan beharko du ikasleak.

Ikasgaiaren helburuen gauzatzea, dagozkien konpetentziekin lotuta, gorago aipatutako indikatzaileen arabera eta beherago zerrendatutako tresnen bidez puntuatuko da.

Ebaluazio tresnak
a. Klaseko egunerokotasuna, asistentzia eta ikasleak klasean egindako eskuhartzearen nolakotasuna hartuko dira kontutan.
b. Erkatze-zerrenda, eskatutako lanen entrega egiaztatzeke eta ebaluatzeke, eskatutako irakurketak egiteko, eta lan horietan eta ikasgelan bi tresnei buruz egindako hausnarketak eta iritziak egokiak diren ikusteko.
c. Oinarritzko materiala aztertzeke lan idatziak eta antzezpen-proposamenak, eszenak ulertzeke, aztertzeke eta sortzeke gaitasuna eta koherentzia egiaztatzeke.

d. Kurtsoan zehar egindako ariketen lagina, ikastaroaren amaierako portafolioan islatuko dena.
e. Azken gogoetarako lan idatzia, ikasleak autokritikarako duen gaitasuna egiaztatzeko eta hobetzeko proposamenak egiteko, praktikaren bat egitearekin batera

Ebaluazio-tresnen haztatzea eta programazioa			
Instrumento	Bloque temático	Ponderación	Periodo de realización o entrega
Bertaratzea, jarrera eta gaitasuna irakasgaian eta eskoletan		% 10	Kurtsoan zehar
Klaseetan ikaslearen lan praktikoaren eta idatziaren kalitatea sistematikoki behatzea eta portafolioak entregatzea. (Lan indibidualak, dualak edo taldekoak)	I, II, III, IV eta V. blokeak	% 30	Kurtsoan zehar eta bukaeran portafolioa entregatzean
Klaseetatik kanpo egindako lanak (banakakoak, binakakoak edo taldekoak), ikasgaiaren ikaskuntza-fase ezberdinak jasoko dituztenak eta portafolioan idatziz zein baliabide bisualen bidez azalduko direnak	I, II, III, IV eta V. blokeak	% 30	Kurtsoan zehar eta bukaeran portafolioa entregatzean

Kanpoko eta barruko ezaugarrietatik abiatuta pertsonaia bat eraikitzea, portafolioan azalpen-lana eginez	I, II, III eta IV.blokea	%10	Kurtsoan zehar eta bukaeran portafolioa entregatzean
Maskara bat egitea	V. blokea	% 20	Kurtso bukaeran
Total		100%	

Ez-ohiko deialdian, ponderazioa ez da aldatuko.

9. Ebaluazio jarraia eta deialdiak

Ebaluazio jarraiaren galera ikaslearen faltak presentziako ordu kopuruaren %30 denean gertatuko da, baldin eta falta ez justifikatuen kopurua %20 baino gehiago ez bada. Galera horrek, ikasgaiaren irakaskuntza unea gora-behera, aurreikusitako ondorengo lanak/probak ez onartzea, ez zuzentzea, eta ez ebaluatzea ekarriko du. Ikaslea tutoretzapean izateko eskubidea berreskuratzeko aukera aintzat hartuko da.

Ebaluazio jarrai galtzen duen ikasleak ohiko deialdian azterketa egiteko eskubidea du.

Ebaluazio jarraia gainditzen ez duen ikasleak, ez du eskubiderik izango deialdi arruntean azterketa egiteko, eta zuzenean ezohiko deialdian egin beharko du azterketa, ikasgelan landutako bloke guztiekin.

- Ohiko deialdia:

Ikasgaiaren konpetentzien 100% ebaluatuko dira.

- Ezohiko deialdia:

Ikasgaiaren konpetentzien 100% ebaluatuko dira. Ohiko deialdian gutxiegi duen ikasleak, ez aurkeztuak, edo deialdiari uko egin duenak, ezohiko deialdian ebaluatzeko aukerarik izango du.

Ezohiko deialdia —urtarrilean zein maiatzean amaitzen diren ikasgaiak— ekainean izango da, eskola egutegian berariaz gordetako egunetan.

10. Bibliografia

Liburuak

Aucoin, K. (1998). *El arte del maquillaje*. Ediciones B.

Aucoin, K. (2000). *Más que maquillaje*. Ediciones B.

Anderson, M. (2022). *Making masks* (1.ª ed.). RPI Print / Blurb.

Chahine, N., Jazdzewski, C., Lannelongue, M., Mohrt, F., Rouso, F., & Vormese, F. (2006). *La belleza del siglo: Los cánones femeninos en el siglo XX*. Gustavo Gili.

Chase, M. (2017). *Mask: Making, using, and performing*. Hawthorn Press.

De la Guardia Ramos, I. (2012). *Caracterización I: Fabricación de prótesis, posticería y transformaciones de cabello*. Videocinco.

De la Guardia Ramos, I. (2012). *Caracterización II: Efectos especiales en maquillaje y procesos audiovisuales y espectáculos*. Videocinco.

De la Guardia Ramos, I. (2012). *Técnicas de maquillaje profesional y caracterización*. Videocinco.

Livschitz-A. Temkin, P. (1963). *Maquillaje teatral*. Quetzal.

McClung, M. C. (2023). *Mask making techniques: Creating 3-D characters from 2-D designs for theatre, cosplay, film, and TV*. Routledge.

Tampay, S. (1969). *Enciclopedia de estética y belleza*. D.A.D.

Multimedia (bideoak eta ikus-entzunezko informazioa)

Bogdanovich, P. (Zuzendaria). (1985). *Mask* [Filma]. Universal Pictures.

Burton, T. (Zuzendaria). (1988). *Beetlejuice* [Filma]. Warner Bros.

Cameron, J. (Zuzendaria). (2009). *Avatar* [Filma]. 20th Century Fox.

Columbus, C. (Zuzendaria). (1993). *Sra. Doubtfire* [Filma]. 20th Century Fox.

Cronenberg, D. (Zuzendaria). (1986). *La mosca* [Filma]. 20th Century Fox.

Del Toro, G. (Zuzendaria). (2004). *Hellboy* [Filma]. Revolution Studios.

Del Toro, G. (Zuzendaria). (2006). *El laberinto del fauno* [Filma]. Warner Bros. Pictures.

Fincher, D. (Zuzendaria). (2008). *El curioso caso de Benjamin Button* [Filma]. Paramount Pictures.

Friedkin, W. (Zuzendaria). (1973). *El exorcista* [Filma]. Warner Bros.

Howard, R. (Zuzendaria). (2000). *Cómo el Grinch robó la Navidad* [Filma]. Universal Pictures.

Jenkins, P. (Zuzendaria). (2003). *Monster* [Filma]. Newmarket Films.

Lynch, D. (Zuzendaria). (1980). *El hombre elefante* [Filma]. Brooksfilms.

Nolan, C. (Zuzendaria). (2008). *The Dark Knight* [Filma]. Warner Bros.

Shankman, A. (Zuzendaria). (2007). *Hairspray* [Filma]. New Line Cinema.

Wallace, T. L. (Zuzendaria). (1990). *It* [Filma]. Lorimar Television.